

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Нововодолазького районного суду Харківської області
07.10.2024

Харків, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» 07.10.2024 здійснено відвідування Нововодолазького районного суду Харківської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Лисаков Владислав Віталійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Деркач Діана Віталіївна, представник громадської організації;

Ісянов Антон Русланович, представник громадської організації.

Суд розташований за адресою: вулиця Захисників України, будинок 1, селище Нова Водолага, Харківський район, Харківська область, 63202.

Голова суду – Пархоменко Ірина Олександрівна, керівник апарату суду – Столяренко Сергій Вікторович.

Суд розташований в двоповерховій будівлі. Вхідна група будівлі суду обладнана відповідною конструкцією (пандусом) для маломобільних груп населення (фото 1).

На першому поверсі розташовані: зала судових засідань для розгляду кримінальних справ площею 44,5 м², приміщення для конвою площею 18,0 м² з металевою огорожею для тримання обвинувачуваних, підсудних (засуджених) (фото 2), приміщення співробітників Служби судової охорони, кабінети працівників апарату суду, канцелярія суду, санвузол для працівників суду. На другому поверсі розташовані: зала судових засідань для розгляду кримінальних справ площею 48,0 м² (фото 3), кабінети працівників апарату суду.

Зали судових засідань облаштовані боксом з органічного скла (фото – 4).

У вестибюлі суду розміщується пост співробітників Служби судової охорони, що забезпечують пропускний режим та здійснюють реєстрацію відвідувачів суду, громадський порядок і захист усіх учасників судового процесу (фото – 5).

На час візиту обвинувачені, підсудні (засуджені) в суді не перебували, заявок суду на конвоювання таких осіб на день візиту не було.

Попереднє відвідування суду групою НПМ не здійснювалося.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН Суди) та пункту 10 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція з організації конвоювання) де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано дві зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано шість камер. Натомість в суді в наявності лише одна камера у вигляді металевої огорожі, розділеної на дві неізольовані частини для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою (фото – 6).

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

2. У порушення вимог пункту 5.11 ДБН Суди та пункту 14 Інструкції з організації конвоювання територію суду не обладнано боксом для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), або огороженою стоянкою для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

3. Установлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди.

Слід зазначити, що такі камери не відповідають вказаним вимогам, зокрема доступ до замків камер з боку підсудних (засуджених) не виключено (фото – 6).

4. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН Суди та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання маршрут конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) від камери до залів судових засідань не ізольований, конвоювання здійснюється доступними для сторонніх осіб коридором.

Також у порушення зазначеного пункту, в коридорі, по якому здійснюється

конвоювання підсудних відсутні кнопки звукової сигналізації (фото 7).

5. У порушення вимог пункту 7.1.4 ДБН Суди та пункту 15 Інструкції з організації конвоювання в приміщенні варти (начальника варти) відсутні: пульт централізованого відеонагляду, концентратори та кінцеві пристрої охоронної та тривожної сигналізації, засобів зв'язку з постами в залах судових засідань, блоком камер та підрозділом, від якого призначається варта.

6. У порушення вимог пункту 6.5.3 ДБН Суди та пункту 12 Інструкції з організації конвоювання у приміщенні варти відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів, відсутня шафа для посуду і продуктів харчування.

7. У порушення пунктів 6.5.2, 9.9 ДБН Суди в приміщенні суду відсутній спеціальний санвузол для обвинувачуваних, підсудних (засуджених). За інформацією керівника апарату суду обвинувачені, підсудні (засуджені) користуються туалетом у приміщенні підрозділу поліції охорони, який знаходиться в сусідній будівлі через дорогу від суду.

8. Тимчасове укриття в суді не облаштовано, що є порушенням Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 та Кодексу цивільного захисту України.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

9. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист. За інформацією керівника апарату суду спілкування адвокатів з обвинуваченими, підсудними (засудженими) відбуваються в залах судових засідань або в камері для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що може порушувати принцип конфіденційності зустрічей.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю) та маломобільних груп населення.

10. В порушення вимог пункту 11.5 Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» у суді не створено умов для забезпечення доступності особам з інвалідністю та маломобільним групам населення до санітарно-гігієнічних приміщень. В приміщенні суду відсутнє санітарно-гігієнічне приміщення (туалет) облаштоване для осіб з інвалідність та маломобільних груп населення.

Інші порушення.

11. У порушення пунктів 6.5.2, 9.9 ДБН Суди у приміщенні суду не передбачено санвузлів для відвідувачів.

12. Також групою НППМ встановлено, що в аптечці в приміщенні суду наявні лікарські засоби, термін придатності яких закінчився (фото 8).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державній судовій адміністрації України в Харківській області:

1.1. Опрацювати питання щодо реконструкції будівлі Нововодолазького районного суду Харківської області та обладнання його приміщення у відповідності до вимог ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» і ДБН 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення»;

1.2. Забезпечити необхідною кількістю камер для підсудних (засуджених) з розрахунком 3 камери на 1 залу судових засідань для розгляду кримінальних справ з дотриманням вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди;

1.3. Опрацювати питання щодо обладнання суду боксом для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу;

1.4. Розробити ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених), обладнати коридор, по якому здійснюється конвоювання підсудних (засуджених) кнопками звукової сигналізації;

1.5. Встановити в приміщенні варті (начальника варті): пульт централізованого відеонагляду, концентратори та кінцеві пристрої охоронної та тривожної сигналізації, засобів зв'язку з постами в залах судових засідань, блоком камер та підрозділом, від якого призначається варта;

1.6. Обладнати кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

1.7. Облаштувати приміщення суду санітарно-гігієнічним приміщенням для осіб з інвалідність та маломобільних груп населення, санвузлами для

відвідувачів, працівників суду та підсудних окремо для кожної з названих груп осіб.

2. Нововодолазькому районному суду Харківської області:

2.1. Забезпечити приміщення варту металевою шафою, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камери, спеціальних засобів та службових документів та шафою для посуду і продуктів харчування;

2.2. Облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття;

2.3. Вжити заходів реагування щодо недопущення наявності в аптечках суду ліків з простроченим терміном дії.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото отримані за результатами відвідування Нововодолазького районного суду Харківської області на 4 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Андрій БОХВАЛОВ

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

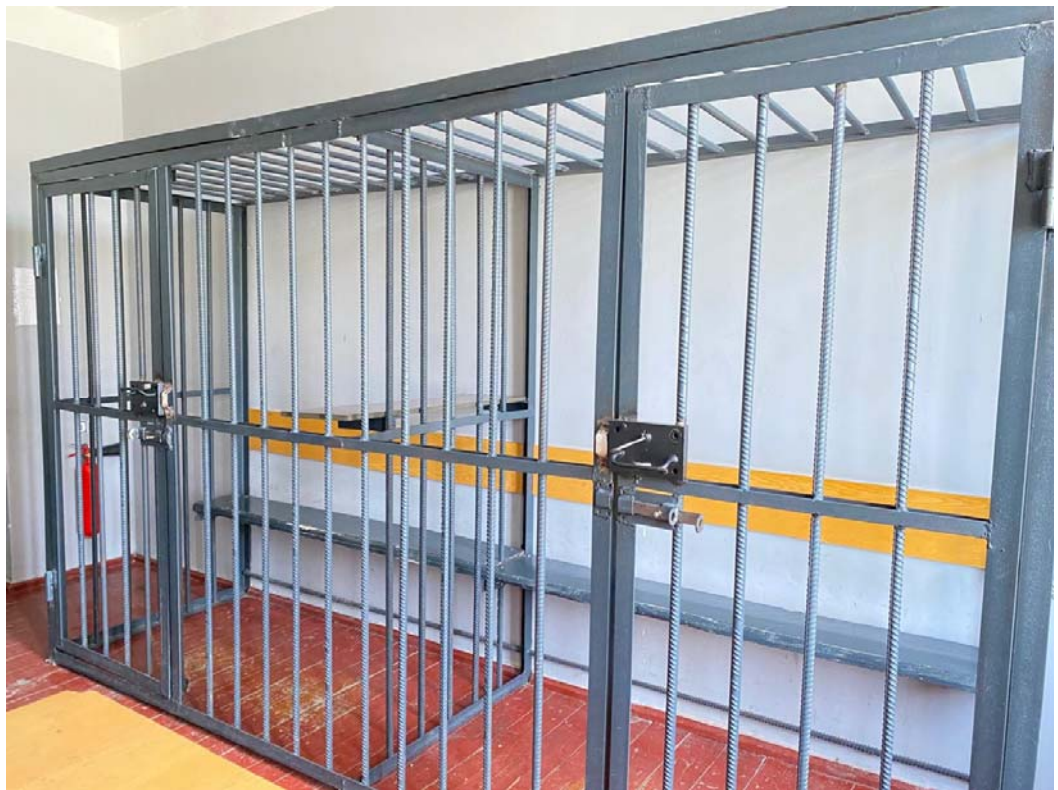
Фото 4

Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

